

Roar Eilertsen

Mot ny ACER-strid?

Konsekvenser av

EUs 4. energipakke

NY ACER-strid?

Forord

Denne rapporten er en oppdatering av De Facto-rapport 1:2019 «EUs energiunion, strømprisene og industrien» fra april 2019. Etter den tid er direktivene og forordningene i EUs 4. energipakke ferdigbehandlet i EU, og snart vil de komme til behandling i Stortinget.

En ny ACER-forordning har stadfestet at EUs energibyrå har fått utvidet, overnasjonal makt i EUs energiunion. Nye regler og retningslinjer gir EU kontroll med hvordan strømmen skal flyte i det felles europeiske nettet. Statnett og NVE har nylig lagt fram prognoser for utviklingen i strømpriser fram mot 2040, og de bekrefter at det blir en stadig tettere kobling mellom norske strømpriser og de høyere prisene i våre naboland. I denne rapporten oppdateres konsekvenser for den kraftintensive industrien, hvor titusener av arbeidsplasser trues av at det norske konkurransefortrinnet med lave strømpriser gradvis vil forsvinne.

Takk til Nei til EU, som har finansiert arbeidet med oppdateringen.

Oslo

Januar 2021

Roar Eilertsen

Innhold

Sammendrag	5
1. Innledning	7
2. Den kraftintensive industriens betydning for økonomi og sysselsetting	8
3. Utenlandskabler betyr høyere strømpriser	10
4. Konsekvenser for den kraftkrevende industrien	12
5. EUs energiunion betyr harmoniserte markedspriser på strøm	14
6. Kontroll over strømflyten i kablene betyr kontroll over prisene	16
7. Flaskehalsinntekter	19
8. Forsyningsikkerhet	22
9. Revidert fornybardirektiv	23

Sammendrag

- Stortinget skal snart behandle EUs 4. energipakke. Det handler om å ta fire direktiver og fire forordninger, om hvordan et felles europeisk energimarked skal kobles sammen, inn i norsk lov. Rammeverket for en europeisk energiunion er på plass, og ved vår tilslutning overføres mer makt over norsk energipolitikk til EUs unionsnivå. Der fattes vedtak som forplikter Norge, men uten norsk stemmerett.
- Hovedmålsettingen for energiunionen er at strøm skal flyte fritt i et felles europeisk nett, basert på rene markedsbetingelser. For at dette skal være mulig må landenes strømmnett kobles sammen med mellomlandsforbindelser, kabler og luftlinjer. Når ny kabel til Tyskland blir ferdig i 2020 og til England i 2021, vil Norge kunne eksportere 50-60 prosent av vår totale energiproduksjon. Det overgår den kapasiteten vi trenger til leveringssikkerhet med mange hundre prosent.
- Stor overføringskapasitet legger til rette for mer lik strømpris, i første omgang i de regioner som er koblet tettest sammen. Strømmen flyter dit prisen er høyest. For Norge betyr det at overskuddet i det nasjonale strømmettet forsvinner ut, og vi vil importere høyere strømpriser. Dermed vil æraen med lave strømpriser til den kraftintensive industrien gå mot slutten. På sikt truer det opp mot 40 000 arbeidsplasser på ensidige industristeder kysten rundt.
- Den kraftintensive industrien, med produksjon av aluminium, stål, ferrolegeringer, kjemiske råvarer og papir, sysselsetter i dag 15-16 000 ansatte direkte. Når man inkluderer ringvirkningseffekter, er rundt 40 000 arbeidsplasser i 15 lokalsamfunn basert på denne industrien. Samlet eksportverdi fra den kraftintensive industrien var i 2019 mer enn 120 milliarder kroner. God tilgang på kraft, til lavere pris enn det konkurrenter i andre land har, har vært den avgjørende betingelsen for at denne industrien er lokalisert i Norge. Med integreringen i EUs energiunion vil dette konkurransefortrinnet gradvis forsvinne.
- Det er to avgjørende betingelser for at EUs energiunion skal føre til like strømpriser i det felles europeiske energimarkedet. Den ene er at nettene i land og regioner er koblet sammen med tilstrekkelig overføringskapasitet. Den andre er at reglene for hvordan strømmen skal flyte gjennom kablene baseres på rene markedsbetingelser, og at ingen land kan overstyre markedet ut fra nasjonale interesser. Gjennom den 4. energipakken sikres begge deler.
- De forordningene som Stortinget snart får til behandling, sørger for at makta over hvordan utenlandskablene skal brukes blir flyttet til EUs unionsnivå. I en ny, revidert forordning får ACER mer makt til å fastsette regler og retningslinjer for hvordan kapasiteten i kablene skal fordeles, hvordan inntektene fra kablene

skal brukes, og til å treffe avgjørelser i saker hvor land ikke er enige. Dette er en betydelig utvidelse av ACERs makt i forhold til det som lå i den forrige ACER-forordningen, som Stortinget sluttet seg til i mars 2018.

- Kontroll over strømflyten betyr kontroll over strømprisen. For Norge, og for den kraftintensive industrien, betyr dette at makta over strømprisen er flyttet fra norske, politiske prioriteringer til det europeiske markedet. Kapasitetsregulering av strøm gjennom utenlandskablene, som har til formål å sikre lav strømpris til industrien, vil være ulovlig.
- I en av de nye forordningene fra EU, om kapasitetsregulering og flaskehalsinntekter (CACM), slås det fast at tildeling av kapasitet skal skje på grunnlag av åpne auksjoner i markedet, og at de (flaskehals)inntektene som eierne av kablene får primært skal brukes til å vedlikeholde og bygge ut mer overføringskapasitet. I regjeringens høringsutkast heter det: *Reglene for hva flaskehalsinntekter kan brukes til endres noe. Nytt i forordningen er at ACER skal godkjenne TSOenes forslag til metodene for bruk av flaskehalsinntekter. Forordningen viderefører krav i tredje energimarkedspakke om at flaskehalsinntekter primært skal brukes til å garantere tilgjengeligheten av den tildelte kapasiteten og/eller til nettinvesteringer som opprettholder eller øker kapasiteten.* Hittil har Statnett brukt flaskehalsinntekter til en marginal reduksjon av nettleien for kundene i Norge. Heretter er det ACER som skal bestemme om det kan fortsette.
- El-forordningen (EU 2019/943) slår fast at det er EUs regionale koordineringssentre (RCC) som skal ha ansvar for forsyningssikkerheten i medlemslandene. Dette er et forhold som blant andre Statnett advarte mot på et tidligere tidspunkt, hvor man påpekte det uheldige i at ansvaret for landets forsyningssikkerhet flyttes ut av nasjonal kontroll. Norske myndigheters bekymringer ble ikke tatt hensyn til.
- En del av EUs 4. energipakke er et revidert fornybardirektiv. Dette direktivet pålegger medlemslandene (og Norge) å opprettholde et system med handel av såkalte «opprinnelsesgarantier». Disse gir selskap som kjøper dem et papir på at «strømmen kommer fra fornybar kraft». I et innlegg i Dagbladet sommeren 2019 beskrev lederne i fagbevegelsen og industrien (se s. 24-25) ordningen slik: *Dersom ordningen brer om seg, «tvinges» industri og strømkunder i Norge til å betale ekstra for å bevise at de støtter fornybar kraft. Fornybar kraft som de allerede har støttet gjennom faktisk å kjøpe den. Systemet er en papirmølle som svartmaler grønn kraft og grønnvasker svart kraft. ... Vi som er opptatt av klima og norsk industris konkurransekraft, kan ikke sitte stille og se på at dette salget av ingenting brer om seg. Problemet med salget av opprinnelsesgarantier er at det undergraver klima- og fornybarfordelen for industriproduksjon i Norge. Det vil fremover også true arbeidsplasser og investeringsvilje.* Det de samme lederne unnlot å nevne, var at fornybardirektivet er en del av regelverket for EUs energiunion og at EØS-avtalen pålegger Norge å svekke industriens konkurranseevne.

1. Innledning

Stortinget vedtok i mars 2018 å ta EUs 3. energipakke inn i norsk lov. Det innebar blant annet at Norge blir en del av EUs energiunion og at vi slutter oss til EUs energibyrå ACER.

Snart vil Stortinget begynne behandlingen av EUs 4. energipakke. Den innebærer at vi skal ta inn ytterligere fire direktiver og fire forordninger i norsk lov. Med det blir vi enda sterkere integrert i utviklingen av et felles europeisk energimarked, og norsk politikk vil bli mer styrt av energiunionens stadig mer detaljerte lov- og regelverk.

Deltakelse i EUs energiunion vil selvsagt få konsekvenser for det norske energimarkedet. Strømprisene kommer til å bli høyere, den kraftintensive industriens konkurransekraft kommer til å svekkes, og norske politikere vil i mindre grad kunne styre energipolitikken i landet. Den vil bli styrt av vedtak og prioriteringer gjort på unionsnivå. Denne rapporten skal gå grundigere inn i hvorfor dette vil skje, og konsekvensene av det.

Tilhengerne av norsk deltakelse i det felles europeiske energimarkedet fremstiller det som om dette er et europeisk *samarbeid* som tjener norske interesser. Men *union* er noe annet enn samarbeid. Et internasjonalt samarbeid skjer mellom parter eller stater som selv kan bestemme hvilke forpliktelser en vil påta seg i en avtale, hvor langt de skal rekke, om de skal utvides eller innskrenkes. En union er noe annet. Da slutter man seg til et fellesskap hvor beslutningene fattes på unionsnivå, og hvor det er flertallet som avgjør hva som skal være innhold og utvikling i en avtale. Dette er barnelærdom fra den norske EU-debatten. Samarbeid baserer seg på avtaler mellom suverene parter og stater. Deltakelse i en union betyr overføring av makt til et overnasjonalt nivå. Det er ingen tvil om at den europeiske energiunionen er nettopp det – en union med makt på EU-nivå over regelverk og utvikling av energimarkedet. Det er konsekvensene av deltakelse i EUs energiunion som bør være i sentrum for debatten om ACER og nye EU-direktiver og forordninger på energiområdet.

2. Den kraftintensive industriens betydning for økonomi og sysselsetting

I artikkelen «På vei mot gamle høyder?» fra Statistisk sentralbyrå (2017) gis det en oversikt over status og utvikling for den kraftintensive industrien i Norge. Innledningsvis gis det en definisjon av hvilken produksjon SSB registrerer innenfor denne næringen (kodene refererer til standard for næringsinndeling 2007):

17.1 Produksjon av papirmasse, papir og papp

20.1 Produksjon av kjemiske råvarer

24.1 Produksjon av jern, stål og ferrolegeringer

24.4 Produksjon av ikke-jernholdige metaller

Nyeste, relevante SSB-statistikk for karakteristika ved den kraftintensive industriens rolle i norsk økonomi og arbeidsliv er fra 2018. I det følgende vil 2018-tall anvendes.

Nettoforbruk av el-kraft i den kraftintensive industrien var 37,8 TWh i 2018, av landets totalforbruk på 127,5 TWh. Den kraftintensive industrien står med andre ord for nesten 30 prosent av totalforbruket i Norge.

Av de fire delnæringene skiller Produksjon av kjemiske råvarer seg fra de tre andre på en vesentlig måte. I en SSB rapport¹ beskrives Produksjon av kjemiske råvarer slik:

De ulike virksomhetene i delnæringen har produksjon av svært ulike slag, og her finner vi produkter som blant annet industrigasser, fargestoffer, andre organiske og uorganiske kjemikalier, gjødsel, basisplast og syntetisk gummi.

¹ SSB: På vei mot nye høyder, 2017, s. 6

Til forskjell fra de andre består denne næringen i hovedsak av mange små bedrifter. 60 prosent av til sammen 115 bedrifter har mindre enn 20 ansatte, og bare 4 prosent (5 bedrifter) har mer enn 250 ansatte. Men disse fem bedriftene står alene for 57 % av sysselsettingen i næringen (4 394 av totalt 7 198 sysselsatte), og de har tilsvarende andel av samlet brutto driftsoverskudd.

I den videre fremstillingen lar vi de fem store bedriftene representere næringen «Produksjon av kjemiske råvarer». Begrunnelsen er en antakelse om at det er disse som har størst betydning for sine lokalsamfunn, og at en nedtrapping her vil gi store ringvirkninger.

Basert på dette legger vi til grunn at de store bedriftene står for 60 prosent av næringens totale elkraftforbruk, som ifølge SSB-statistikken var på 7 239 GWh.

Fordelt på kraftintensive næringer så elforbruk, sysselsetting og brutto driftsresultat i 2018 slik ut²

	GWh	Sysselsatte	Brutto driftsresultat Mill kr
KRAFTINTENSIV INDUSTRI	34 858*	15 438	13 514,8
Ikke-jernholdig metall (aluminium)	21 677	7 229	7 512,6
Jern, stål og ferrolegeringer	5 296	1 914	2 037,7
Papirmasse, papir og papp	3 567	1 901	357,6
Kjemiske råvarer*	4 318*	4 394*	3 606,7*

*Her brukes anslag for de fem største bedriftenes andel av næringen Kjemiske råvarer, se ovenfor.

Vi ser at det totalt var 15-16 000 arbeidsplasser i den kraftintensive industrien i 2018³. Legger en til at hver direkte arbeidsplass genererer minst 1,5

² SSB Tabell 08311

³ I de følgende beregninger vil vi legge til grunn at de fem bedriftene i næringen Kjemiske råvarer står for 60 prosent av elkraftforbruket i næringen. Dermed vil beregninger av

arbeidsplasser i lokalsamfunnet, representerer den kraftintensive industrien rundt 40 000 arbeidsplasser – i all hovedsak lokalisert på ensidige industristeder kysten rundt.

Samlet var eksportverdien fra de kraftintensive bedriftene ca 120 milliarder kr i 2019. Størst verdi hadde eksporten av metaller – ca 70 milliarder kr.⁴

3. Utenlandskabler betyr høyere strømpriser

Gjennom vedtakene om å ta direktiver og forordninger i EUs 3. energipakke inn i norsk lov bestemte Stortinget i mars 2018 at Norge skal være en del av EUs energiunion. Forutsetningen for en energiunion er at landenes strømnnett kobles sammen. Det skjer gjennom mellomlandsforbindelser – i kabler og/eller luftlinjer. En sentral del av unionsbyggingen handler derfor om å initiere og støtte bygging og oppgradering av mellomlandsforbindelser, og å lage et felles europeisk regelverk (direktiver og forordninger) for energinettens virkemåte.

For Norges del vil to nye kabler, til hhv Tyskland og Storbritannia, bli ferdige i 2020 og 2021. Da vil Norge ha utenlandsforbindelser nok til å eksportere ca 55 prosent av landets strømproduksjon (78 av 140 TWh). Normalt har Norge et overskudd i strømmarkedet på ca 10-15 prosent av total produksjon pr år (12-20 TWh). Det har vært enkeltår med kraftunderskudd (høyest i 2010 med ca 11TWh), men det betyr at det kan flyte langt mer strøm gjennom kablene enn det som trenges for å dekke landets behov og for trygg leveringssikkerhet.

Men kapasiteten vil bli utnyttet mye mer enn det nasjonale behov tilsier. Det vil bli eksportert strøm fra Norge når prisen i den andre enden av kabelen er høyere enn her, og det vil bli importert strøm når den er billigere i utlandet. Det høres umiddelbart ut som en vinn-vinn-situasjon for Norge. Problemet er at den

konsekvenser av økende kraftpriser knyttes til Kjemiske råvarer, tilsvarende 4 318 GWh elforbruk, og 56% av næringens samlede brutto driftsresultat.

⁴ SSB Tabell 09297

billige strømmen stort sett er tilgjengelig på nettene, når behovet her er lite. Og de høye prisene i nabolandene vil være på dagtid, når etterspørselen i Norge er størst. Resultatet blir prisutjevning, og at vi importerer europeiske strømpriser som er høyere enn i et regulert norsk marked. Den mest alvorlige konsekvensen av dette er at den kraftintensive industrien mister sitt avgjørende konkurransefortrinn – lave strømpriser. Men også alle andre kunder, private bedrifter, offentlige virksomheter og vanlige husstander vil få høyere strømpris.

I Statnetts seneste prognose for utviklingen i fremtidige strømpriser⁵ konkluderes det med at kraftprisene i Norge vil ligge nærmere 33 øre/kWh i 2025, rundt 38 øre/kWh i 2030 og i underkant av 44 øre/kWh i 2040. Utviklingen følger en tilsvarende prisbane for europeiske strømpriser.

I rapporten skriver Statnett:

Fra 2025 til 2030 stiger europeiske priser i vår Basis med nesten 10 €/MWh til 40-45 €/MWh i snitt og blir værende på dette nivået til 2040⁶ (s. 58).

Ifølge NVEs seneste kraftmarkedsanalyse⁷ vil det i hele perioden fram til 2040 være et overskudd på kraft i Norge⁸.

I tiåret frem mot 2030 antar vi at forbruket av kraft i Norge øker mer enn produksjonen, slik at kraftbalansen faller noe (*fra 19 TWh til 14 TWh, vår anmerkning*). Etter 2030 er forholdet motsatt. Da antar vi en høyere vekst i produksjonen enn i forbruket, slik at kraftbalansen øker. I 2040 er kraftbalansen 19 TWh, det samme som anslaget for 2020 gitt gjennomsnittlige værforhold.

Det er med andre ord ikke forhold i det nasjonale el-markedet som tilsier at prisene i Norge skal øke jevnt og trutt fram til 2040/2050. Årsaken er vår integrasjon i det europeiske markedet gjennom utenlandskablene.

⁵ Statnett: Langsiktig markedsanalyse Norden og Europa 2020-2050, 26.10.2020

⁶ 10 Euro/MWh tilsvarer ca 10 øre/kWh.

⁷ NVE: Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2020-2040, Okt. 2020

⁸ NVE Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2020-2040, s. 9

4. Konsekvenser for den kraftintensive industrien

I rapporten «Strømprisene, industrien og EUs energiunion»⁹ gjennomføres det en detaljert analyse av konsekvensene av 10 øre høyere elpris for den kraftintensive industrien. Totalt vil en slik prisøkning isolert sett redusere overskuddet i industrien med 3,75 milliarder kr pr år. I rapporten vises det at konsekvensene blir mest alvorlig for næringene papir/papp og stål/ferrolegeringer, hvor mesteparten av driftsresultatet blir nullet ut av en slik kostnadsvekst. Dette truer 4-5 000 arbeidsplasser og syv-åtte ensidige industristeder¹⁰.

Det er flere forhold som tilsier at det vil ta tid før vi ser de mest omfattende virkningene for den kraftintensive industrien av økte elpriser. Hydro Aluminum står alene for nærmere 50 prosent av alt forbruk i den kraftintensive industrien (17 TWh av totalt 35 TWh). Av dette produserer Hydros egne kraftverk om lag 10 TWh, og selskapet vil i prinsippet ha kontroll med prisene her. For resten av forbruket hos Hydro, og for mange av de andre kraftintensive bedriftene, er kraftbehovet sikret gjennom en miks av langsiktige og kortsiktige kontrakter. Foreløpig ligger disse prisene under europeisk nivå, men over tid vil prisnivået også for slike kontrakter presses opp. Når nye kontrakter skal inngås, vil alternativprisen i det europeiske markedet få økende betydning. Dersom Hydro kan selge strømmen fra sine kraftverk i langsiktige, europeiske kontrakter til en pris på 40 øre/KWh, vil inntektene herfra (4 milliarder kroner) overgå alt overskuddet selskapets fem norske aluminiumsverk genererte i løpet av året 2018 (3,75 milliarder kroner). I prinsippet kan hele den kraftintensive næringen i perioder velge å selge kraft i kontrakt videre i det europeiske markedet, dersom man finner at det er det som gir høyest profitt.

Hovedpoenget er at den kraftintensive industrien i Norge gradvis vil miste det avgjørende konkurransefortrinnet som lokalisering i Norge har gitt; – lavere strømpriser her enn hos konkurrenter i andre land. Det vil på sikt true investeringsvilje og overlevelsessevne for denne industrien, med opp mot

⁹ De Facto-rapport 2019:2, mars 2019

¹⁰ De Facto-rapport 2019:2, s. 5

40 000 arbeidsplasser og mange lokalsamfunn langs kysten som salderingspost. En litt mer detaljert oversikt gir dette bildet:

Aluminium

Innenfor aluminium er det to store produsenter i Norge; – Hydro og Alcoa. I Hydro, med den norske staten som majoritetsaksjonær, er det aluminiumsverk på fem ensidige industristeder på Vestlandet; Sunndalsøra, Årdal, Karmøy, Husnes og Høyanger. En stopp i investeringer og gradvis nedtrapping truer rundt 3 000 Hydro-arbeidsplasser på disse stedene, og for lokalsamfunnene totalt snakker vi om 7-8 000 arbeidsplasser.

Det canadiske Alcoa har aluminiumsverk i Mosjøen og på Lista, med hhv 450 og 270 ansatte. Totalt har konsernet 1100 ansatte i Norge. Også for disse lokalsamfunnene vil konsekvensene bli dramatiske dersom verkene må trappe ned.

Stål

Norge har i dag bare en stålprodusent; det spanske Celsa-konsernets smelteverk i Mo i Rana, med ca 400 ansatte. Lønnsomheten er lav, og høyere strømpriser er en akutt trussel mot verkets eksistens. Med ringvirkningseffekter truer det 800-1 000 arbeidsplasser i Mo i Rana.

Ferrolegeringer

Det kinesiske Elkem-konsernet har i dag produksjon av ferrolegeringer ved seks verk spredt rundt i Norge; Salten, Rana, Thamshavn, Bremanger, Bjølvefossen og Fiskaa. Flere av disse verkene har drevet med små marginer de seneste årene, og er svært sårbare for høyere strømpriser. Inklusive ringvirkninger er ca 2 000 arbeidsplasser truet i disse lokalsamfunnene.

Det franske Eramet-konsernet har ferrolegeringsverk i Sauda, Kvinesdal og Porsgrunn, med til sammen ca 530 ansatte, mens norske Finnfjord AS har ca 130 ansatte på Senja i Troms.

Papir og papp

Innenfor næringer produksjon av papir/papp har Norge nå bare to fabrikker igjen; - Norske Skog Saugbrugs i Halden og fabrikk i Skogn i Trøndelag. Til sammen har de to fabrikkene ca 800 ansatte, og med ringvirkninger er rundt 2 000 arbeidsplasser truet i disse lokalsamfunnene.

5. EUs energiunion betyr harmoniserte markedspriser på strøm

Direktivene i EUs 3. energipakke gjør Norge (gjennom EØS-avtalen) til en del av den europeiske energiunionen. Som vi har sett, vil vårt stadig mer omfattende nett av utenlandsforbindelser gjøre at unionens målsetting om harmoniserte strømpriser slår inn i Norge.

I det felles europeiske nettet er det markedsmekanismen som skal bestemme hvordan strømmen skal flyte. Vi slutter oss til et detaljert regelverk som skal sikre at strømmen flyter dit prisene er høyest, og som gjør det ulovlig å iverksette tiltak som favoriserer innenlandske målsettinger.

I EUs 3. energipakke inngår direktiver og forordninger som skal sikre at alle medlemsland bidrar til realisering av energiunionens målsettinger. Regelverket er ytterligere bygd ut og konkretisert i 4. energipakke. Det viser både at EU-regelverket er dynamisk og at det får stadig mer overnasjonale, detaljerte trekk.

I El-markedsdirektivet og -forordningen er det regler for hvordan kapasiteten i mellomlandsforbindelsene skal utnyttes og fordeles og hvordan krisesituasjoner skal håndteres (Kap 4 og 5 i forordningen).

I forlengelsen av direktivene utvikles det mer detaljerte regler og retningslinjer, fastlagt i nye forordninger. Det gjennomgående prinsippet er at markedets prismekanisme skal få virke mest mulig fritt. EUs energibyrå, ACER, har som hovedoppgave å overvåke og håndheve at regelverket overholdes. Der hvor land er uenige om tolkningen av regelverket har ACER makt til å fatte bindende beslutninger. Norge sluttet seg til ACER-forordningen i mars 2018, og inviteres nå til å vedta revidert forordning, med mer makt til ACER.

En oversikt over viktige sider av innholdet i ACER-forordningen finnes i utredningen «Hva betyr EUs ren energi-pakke for Norge»¹¹ av professor Henrik Bjørnebye ved Universitetet i Oslo. Fra utredningen tar vi med noen sentrale konklusjoner:

¹¹ Juridisk betenkning til Klimastiftelsen, 19.mai 2020

NY ACER-strid?

... ACER-forordning 713/2009 ga ACER myndighet til å fatte rettslig bindende beslutninger på enkelte nærmere definerte områder. Forordningen er inkorporert i norsk rett ved forskrift 24. oktober 2019 nr. 1434. (s. 17)

... ACERs formål er å bistå nasjonale reguleringsmyndigheter i å utføre regulatoroppgaver i medlemsstatene og om nødvendig koordinere deres handlinger, mekle og løse tvister mellom reguleringsmyndigheter. For å nå disse målsettingene kan byrået utarbeide uttalelser og anbefalinger på nærmere definerte områder, bidra i arbeidet med utforming av nettrekler og retningslinjer samt fatte bindende individuelle vedtak på angitte områder.

... ACER-forordning 713/2009 artikkel 8 er av størst praktisk betydning for byråets myndighet. Artikkel 8(1) gir på nærmere betingelser ACER myndighet til å fatte vedtak om reguleringssspørsmål i forbindelse med grensekryssende infrastruktur der disse spørsmålene hører under de nasjonale reguleringsmyndighetenes kompetanse. (s. 20)

... Bestemmelsen gir for eksempel ACER rettsgrunnlag til å fatte vedtak i de sakene hvor reguleringsmyndighetene i landene på hver side av en mellomlandsforbindelse ikke kommer til enighet om vilkårene for bruk av kabelen. (s. 21)

... I praksis har imidlertid hjemmelsgrunnlaget i ACER-forordning 713/2009 artikkel 8 vist seg å ha langt større betydning på et annet område enn tvister mellom reguleringsmyndigheter om konkrete mellomlandsforbindelser. I medhold av de fire retningslinjene CACM, SOGL, EB og FCA som er vedtatt som kommisjonsforordninger etter elforordning 714/2009, skal nasjonale reguleringsmyndigheter komme til enighet om en mengde metoder og vilkår på grunnlag av utkast fra TSOer og, i noen tilfeller, kraftbørsene (NEMOer, «nominated electricity market operators»). (s. 21)

... Det følger videre av de enkelte retningslinjene at ACER kan vedta de endelige metodene og retningslinjene i de tilfellene hvor de nasjonale reguleringsmyndighetene ikke kommer til enighet eller henviser saken til ACER. (s. 21)

... Artikkel 8 i ACER-forordning 713/2009 gjelder etter sin ordlyd bare for vedtak i forbindelse med grenseoverskridende infrastruktur. Vedtakelse av metoder og vilkår, som hjemlet i retningslinjene, kan være mer vidtrekkende. Et spørsmål som oppstår i denne sammenheng, er om Kommisjonen har kompetanse til å delegere myndighet videre til ACER etter retningslinjene uten at delegasjonsadgangen har et klarere grunnlag i ACER-forordningen. I denne sammenhengen oppstår det også et spørsmål om hvorvidt skrankene for myndigheten etter ACER-forordning 713/2009 skal tolkes. For EUs del er disse spørsmålene nå løst ved at ACER er gitt videre myndighet til å vedta metoder og vilkår direkte i den nye ACER-forordningen 2019/942. (s. 21-22)

Det er særlig viktig å merke seg den siste setningen i utdragene ovenfor. Den illustrerer den dynamiske karakteren til regelverket rundt EUs energiunion. Gjennom den reviderte ACER-forordningen EU 2019/942 gis byrået utvidete fullmakter. Endringene skjer etter prosesser og vedtak i EU, uten at norske myndigheter deltar i beslutningene. Og i praksis betyr de at mer makt over energinettets utvikling og virkemåte overføres til unionsnivået, på bekostning av nasjonale myndigheter. De nye forordningene vil blant annet ha avgjørende betydning for norske myndigheters mulighet til å regulere hvordan strømmen skal flyte gjennom utenlandskablene. Konsekvensen er at elprisene blir bestemt i det europeiske markedet, og at den kraftintensive industrien i Norge gradvis vil bli stilt overfor høyere, harmoniserte strømpriser.

6. Kontroll over strømflyt i kablene betyr kontroll over priser

I den nevnte betenkningen til professor Bjørnebye drøftes både ACERs myndighetsområde etter ACER-forordning 713/2009 (som ble inkorporert i norsk rett ved forskrift 24. oktober 2019 nr. 1434) og den utvidelsen av ACERs myndighet som kom i den nye ACER-forordningen 2019/942.

713/2009 ga ACER formell kompetanse til å avgjøre (med to tredjedels flertall) bestemte tvister knyttet til bruk av mellomlandsforbindelser. I Bjørnebyes betenkning vises det at ACER allerede før ny forordning ble vedtatt i 2019 hadde «tiltatt» seg en langt viktigere, reell makt. Det handlet, som nevnt i det siste sitatet i forrige avsnitt, om utvikling av mer detaljerte metoder og vilkår, hjemlet i retningslinjer for energinettens virkemåte, vedtatt av EU-kommisjonen.

I et høringsnotat fra regjeringen¹² heter det (s.9)

¹² Forslag til endringer i forskrift om elektrisk kraft over landegrensene - gjennomføring av kommisjonsforordning (EU) 2016/1719 om fastsettelse av retningslinjer for langsiktig kapasitetsfastsettelse (FCA)

NY ACER-strid?

Med hjemmel i tredje energimarkedspakke har Kommisjonen vedtatt åtte nettkoder og retningslinjer som dekker engrosmarkedet for kraft, prinsipper for driften av kraftsystemet og tilknytning til kraftnettet.

Fire av disse har vært sendt ut på høring i Norge. Tre av dem er knyttet til kraftmarkedet; hhv

CACM - Forordning om kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering ("Capacity Allocation and Congestion Management")

FCA - Forordning om langsiktig kapasitetstildeling ("Forward Capacity Allocation"),

og EB - Forordning om balansering av kraftsystemet ("Electricity Balancing").

Den siste omhandler driften av kraftsystemet;

SOGL - Forordning om systemdrift ("System Operations Guideline").

Felles for disse er at ACER har vært sentral i utviklingen av dem (hjemlet i 713/2009), og at byrået nå også har fått formell vedtaksmyndighet på viktige områder (hjemlet i 2019/942). I sin betenkning skriver prof. Bjørnebye:

... En annen viktig endring i ACERs myndighet, gjelder adgangen til å godkjenne vilkår og metoder som etter CACM, EB, SOGL og FCA skal godkjennes av samtlige reguleringsmyndigheter i EU. (s. 25)

... Ordlyden i den nye forordningen 2019/942 er dermed utvidet slik at ACER ikke bare har myndighet til å fatte vedtak knyttet til mellomlandsforbindelser, men også om andre forhold som påvirker handel og systemsikkerhet over landegrensene. I utgangspunktet er dette en betydelig utvidelse av ACERs myndighet. Et viktig område i denne sammenhengen er myndigheten til å fastsette metoder og vilkår i medhold av retningslinjene vedtatt som kommisjonsforordninger. (s. 25)

... Etter samme mønster som ovenfor er ACER også gitt myndighet til å fastsette metode og forutsetninger for vurdering av prisområder og alternativt oppsett av prisområder der de nasjonale regulatorne ikke kommer til enighet. Formålet med denne metoden er å bidra til optimal inndeling av prisområder på EU-nivå for å unngå kapasitetsbegrensninger i nettet. (s. 26)

Prof. Bjørnebye konkluderer slik:

... ACERs myndighet i den nye forordningen (er) ikke lenger avgrenset til kun å innebære en tvisteløsningsfunksjon, men nå også inneholder en viss regulatorfunksjon. (s. 25).

... Det viktigste området hvor ACER har fått utvidet myndighet etter forordning 2019/942 sammenlignet med myndigheten etter forordning 713/2009, gjelder kompetansen til å vedta eller godkjenne vilkår og metoder til retningslinjene CACM, EB, SOGL og FCA. (s. 27)

... Dette innebærer at ACER har rett til å vedta slike metoder med to tredjedels flertall i byråets regulatorstyre fremfor at det stilles krav til enstemmighet blant samtlige reguleringsmyndigheter. (s. 27)

... Ettersom EUs markedsmodell utvikler seg, blir det også stadig tydeligere at utformingen og vedtakelse av metoder og vilkår til retningslinjene sannsynligvis vil få stor betydning for regulering av kraftmarkedet.

Retningslinjer vedtatt av Kommissjonen gir altså ACER en sentral rolle, og makt, i utvikling og håndheving av metoder og vilkår for virkemåten til energinettene i EU. Og dette handler om langt mer enn tekniske finurligheter. Gjennom stadig mer detaljerte forordninger skal man sikre at målsettingene med energiunion oppnås; - strømmen skal flyte fritt i nettet, mellomlandsforbindelser skal i prinsippet være tilgjengelig for alle på like vilkår, det skal sikre at ny energiproduksjon når ut i hele det europeiske markedet, og resultatet skal være minst mulig prisforskjell mellom land og regioner.

Det er ikke bare sånn at ACER hadde tiltatt seg makt allerede før energipakke 4 var vedtatt i EU. Byrådet fattet sommeren 2020 to vedtak som pålegger Norge et hundre prosent markedsstyrt system for utveksling av strøm gjennom kablene til nabolandene. Dette gjør man før Norge i det hele tatt har behandlet de forordningene som vedtakene baserer seg på (EB-forordningen og CACM-forordningen).

For Norge, og for den kraftintensive industrien, betyr dette at makta over strømprisen er flyttet fra norske, politiske prioriteringer til det europeiske markedet. Kapasitetsregulering av strøm gjennom utenlandskablene, som har til formål å sikre lav strømpris til industrien, vil være ulovlig.

Som tidligere nevnt, viser utviklingen fra EUs 3. til 4. energipakke den dynamiske karakteren regelverket for energiunionen har; - ACERs tildeles stadig mer vedtakskompetanse. Vi tar med et par ytterligere eksempler, som viser hvordan makt flyttes til unionsnivå. I prof. Bjørnebyes betenkning omtales dette:

... Videre har ACER myndighet også etter forordning 2019/942 til å fatte vedtak om unntak fra tredjepartsadgang for nye mellomlandsforbindelser dersom de involverte

nasjonale reguleringsmyndighetene ikke kommer til enighet eller anmoder ACER om å fatte vedtak. (s. 24)

... ACER har dessuten myndighet til å fatte vedtak om kostnadsfordeling for mellomlandsforbindelser etter infrastrukturforordning 347/2013 artikkel 12(6).(s. 24)

I praksis betyr dette at eiere av en mellomlandsforbindelse ikke har adgang til å regulere kapasiteten i samsvar med eiernes egne ønsker eller nasjonale behov. Det er bare ACER som kan gi unntak fra hovedregelen, som iht CACM-forordningen skal være en ikke-diskriminerende (auksjons)handel med kapasitet, basert på regler fastsatt for regionale budområder (definert av EU). Dersom landene i en region er uenige om regelverket, er det ACER som skal fatte beslutning. I regjeringens høringsnotat om CACM-forordningen¹³ heter det:

Dersom de nasjonale reguleringsmyndighetene ikke kommer fram til enighet om å godkjenne et forslag, eller i fellesskap ber om det, skal byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter, ACER, fatte bindende vedtak.

7. Flaskehalsinntekter

CACM-forordningen inneholder også reglene for fastsetting og fordeling av såkalte flaskehalsinntekter. På NVEs hjemmeside defineres begrepet flaskehalsinntekt slik:

Flaskehalsinntekten er prisdifferansen mellom to områder i spotmarkedet multiplisert med det planlagt overførte volumet i spotmarkedet. Denne flaskehalsinntekten deles mellom eierne av overføringsforbindelsene. I Norge er det Statnett som eier alle overføringsforbindelser på norsk side, og denne inntekten brukes til å redusere tariffen i transmisjonsnettet, som er en del av nettleien.

Vi ser at det både er prisdifferanse mellom områder og volumet på overført strøm som avgjør flaskehalsinntekten. Så langt har inntekten inngått i Statnetts samlede inntektsstrøm, og har dermed gjort det mulig å sette en (marginalt) lavere nettleie i Norge. Men hvis man legger teksten i EU-forordningene til grunn, skal flaskehalsinntektene først og fremst brukes til å bygge ut

¹³ <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2015/mai/forordning-om-kapasitetsfastsettelse-og-flaskehalsbehandling-cacm/id2434784/>

overføringskapasiteten mellom områder. Prof. Bjørnebye skriver i sin betenkning:

... ACER kan også fatte bindende avgjørelser om godkjenning av TSOenes forslag til metodikk for bruk av flaskehalsinntekter. Flaskehalsinntekter kan beskrives som ekstraintekter som nettselskaper genererer som følge av at det er begrenset overføringskapasitet mellom to elprisområder og at prisen for bruk av nettet øker. Elforordning 2019/943 artikkel 19 stiller overordnede krav til allokering av flaskehalsinntekter. Som hovedregel skal disse inntektene brukes til å sikre tilstrekkelig kapasitet på de overføringsforbindelsene hvor flaskehalsene kan oppstå. Mer detaljerte regler for allokering av inntektene i overensstemmelse med hovedregelen fastsettes i den metodikken som skal foreslås av TSOene og godkjennes av ACER. (s. 25)

En tilsvarende tolkning presenteres på nettstedet europolov.no, hvor det vises til El-forordningens (EU 2019/943) bestemmelser om bruk av flaskehalsinntekter. Der heter det:

Reglene for hva flaskehalsinntekter kan brukes til endres noe. Nytt i forordningen er at ACER skal godkjenne TSOenes forslag til metodene for bruk av flaskehalsinntekter. Forordningen viderefører krav i tredje energimarkedspakke om at flaskehalsinntekter primært skal brukes til å garantere tilgjengeligheten av den tildelte kapasiteten og/eller til nettinvesteringer som opprettholder eller øker kapasiteten. Bestemmelsen om at flaskehalsinntekter kan benyttes til å redusere tariffer etter godkjenning fra den nasjonale reguleringsmyndigheten er videreført fra tredje energimarkedspakke.¹⁴

Igen ser vi at ACER har en sentral og, i noen sammenhenger, bestemmende rolle. Dersom Statnett ønsker å bruke flaskehalsinntekten til å sette ned nettleien, må man i så fall godtgjøre overfor ACER hvorfor hovedregelen ikke kan etterleves. Og det må godkjennes av reguleringsmyndigheten RME, dvs ACER.

Ifølge Bjørnebye kan ikke ACER pålegge Norge å bruke flaskehalsinntektene til å bygge flere kabler mellom områder med prisdifferanse (s. 28). Bjørnebye mener det er rettspraksis i EU¹⁵ som slår fast at nasjonalstaten kan bestemme hvordan landets tilgang på energiresurser skal utnyttes og om utenlandsforbindelser skal etableres. Dette er et standpunkt som bestrides av

¹⁴ <https://europolov.no/r> ettsakt/elmarkedsforordningen-revisjon/id-9544

¹⁵ Se drøftingen av Merino-doktrinen, s. 7 i Bjørnebyes betenkning

andre jurister og interessegrupper¹⁶. Bjørnebye drøfter helle ikke konsekvenser av at et medlemsland har godtatt at en planlagt utenlandskabel tas inn på EUs liste over såkalte «prioriterte prosjekter» (PCI). Dette er situasjonen for North Connect-prosjektet, og som gjør at det er uklart om Norge uten videre kan skrinlegge prosjektet.

I sin høringsuttalelse til EUs 4, energipakke skriver Nei til EU¹⁷:

Den reviderte 2019-forordningen i Energipakke 4 legger enda strammere føringer og innskjerper rapporteringsplikten. Flaskehalsinntektene skal gå med til å sikre at kapasitet står til rådighet gjennom utbygging, forbedring og optimalisering av linjenettet. Det blir presisert at slike formål har førsteprioritet (artikkel 19). Først når dette målet er nådd «på tilfredsstillende vis», kan resterende inntekter «tas med i betraktning» av reguleringsmyndigheten når den beregner og/eller fastsetter nettтарiffen. Overskytende inntekter settes inn på en separat konto i påvente av at de kan brukes til de prioriterte formålene nevnt foran. Det er RME og i siste instans ACER som vurderer om formålene er «tilfredsstillende» ivaretatt.

Nytt i den reviderte elektrisitetsforordningen er at energibyrået ACER, etter en høringsrunde, skal fastsette metodikken og kriteriene for hvordan inntektene skal anvendes til de prioriterte formålene. Byrået lager tilsvarende regler for når og hvor lenge overskytende inntekter får lov til å bli stående på sperret konto før de blir brukt (artikkel 19-4). ACER kan også pålegge systemoperatørene å justere metodikken sin underveis.

Hovedregelen om hvordan flaskehalsinntekter skal brukes (til å sikre tilgjengelighet, opprettholde eller øke kapasiteten) kan åpenbart brukes til å pålegge vedlikehold av kabler. Den kan sannsynligvis også brukes til å presse fram bygging av mer effektive tilførselslinjer fra det norske nettet til ilandføringspunktene for utenlandskablene, slik at utnyttningen av kapasiteten optimaliseres. Gjennom forordningene er Norge forpliktet til å legge sine (10-årige) planer for nettutvikling frem for EU. EU kontrollerer at planene er i samsvar med EUs overordnede nettutviklingsplaner. Slike utbygginger vil påføre norske strømkunder høyere nettleie, og de vil bidra til ytterligere heving og harmonisering av strømprisene. Et formål om å bruke flaskehalsinntektene til en generell senkning av nettleien i Norge kommer i siste rekke. Og det må altså godkjennes av ACER.

¹⁶ Prof. Peter Ørebeck: Myndighetsoverføringen i energipakke 4, 25. sept. 2020 og Nei til EUs høringsuttalelse, se neste fotnote

¹⁷[Høring om Energipakke 4: Inngripende myndighetsoverføring - Nei til EU](#)

8. Forsyningssikkerhet

Bygging av utenlandskabler blir ofte framstilt som et tiltak for å øke forsyningssikkerheten i kraftnettet. Innenfor realistiske grenser og kalkyler av et mulig kraftunderskudd i det norske nettet, er dette et åpenbart poeng. Kabler gir muligheter til å importere kraft i perioder med kraftunderskudd og til å eksportere et eventuelt overskudd.

Poenget i denne sammenheng er at kapasiteten i utenlandsforbindelsene overgår alt hva behovet for import/eksport kan tenkes å bli. Historisk ligger maks-tilfellene for import/eksport mellom 10-20 TWh i løpet av et år, mens kapasiteten nå er mange hundre prosent høyere (se s. 10 ovenfor). Like fullt vil EU-regelverket påvirke vår handlefrihet når det gjelder å håndtere en eventuell forsyningskrise.

Innlemmingen i EUs felles energimarked betyr at vi underlegges et felles styringssystem for forsyningssikkerhet. Dette er regulert i El-forordningens bestemmelser om regionale koordineringssentre. I sin betenkning skriver prof. Bjørnebye:

El-forordning 2019/943 legger opp til etableringen av Regional coordination centres (ROCs)¹⁸ hvor TSOene fra hver elektrisitetsregion deltar som medlemmer. Disse sentrene skal supplere TSOene rolle ved å utføre oppgaver av regional betydning. Ved utføring av sine oppgaver skal ROCsene opptre uavhengig av enkeltvis nasjonale interesser og TSO-interesser. Sentrene skal ha en rekke oppgaver, som å gjennomføre koordinert kapasitetskalkulering i henhold til nærmere metoder vedtatt etter CACM-retningslinjen. Etter ACER-forordningen og elforordningen har ACER myndighet til å godkjenne forslag til hvilke TSOer, budområder mv. som inngår i hver systemoperasjonsregion. (s. 26-27).

Kjernen i dette er at det skal lages felles europeiske regler for å håndtere forsyningskriser, og slike regler skal ikke baseres på nasjonale interesser. Reglene setter f.eks. klare grenser for adgangen til å styre kapasiteten i kraftnettet. I redegjørelsen i regjeringens EØS-notat om El-forordningen heter det:

Kapittel 4 inneholder nye bestemmelser sammenlignet med tredje energimarkedspakke. Medlemslandene skal holde oppsyn med

¹⁸ I EUs offisielle språkbruk forkortes de regionale koordineringssentrene nå RCC

ressursstiltrekkeligheten innenfor sitt territorium. Kapitlet inneholder i tillegg kriterier for bruk av kapasitetsmekanismer.

... Det fastsettes også prinsipper for hvordan kapasitetsmekanismer skal utformes. Kapasitetsmekanismer skal blant annet være midlertidige, ikke begrense markedet eller være større enn nødvendig. De skal også være transparente, ikke-diskriminerende og konkurransedyktige.

Da forslaget til ny El-forordning var ute på høring i 2019, skrev Olje og energidepartementet i sin oppsummering¹⁹:

Flere høringsinstanser, herunder *Defo*, *Kraftfylka*, *KS Bedrift energi* og *Statnett* er negative til ROC. *Defo* og *Statnett* viser til at det å flytte ansvaret for kapasitets- og sikkerhetsberegninger til en ROC krever omfattende kompetanse for å sikre god nok kontroll. Det er uheldig at beslutningene tas i ROC, mens kostnadene belastes TSOene. Ansvaret for forsyningssikkerheten bør ikke legges utenfor nasjonal kontroll.

Forordningen er vedtatt med de elementer blant annet Statnett advarte mot, og dermed er håndteringen av forsyningssikkerhet flyttet ut av nasjonal kontroll. Krisehåndtering og kapasitetsfordeling skal som hovedregel ta utgangspunkt i markedsmekanismen prissignaler i regionen, og man kan ikke ta nasjonale hensyn til prisutvikling for kundegrupper i et land. Norge kan med andre ord ikke bruke kapasitetsregulering som et virkemiddel for å sikre kraftintensiv industri konkurransedyktige priser.

9. Revidert fornybardirektiv

Fra 1. januar 2021 trer et revidert fornybardirektiv i kraft i EU. Det er en del av EUs 4. energipakke. I et såkalt posisjonsnotat skriver regjeringen i januar 2019²⁰:

Direktivet har som mål å etablere et felles rammeverk for å fremme fornybare energikilder. Direktivet fastslår et overnasjonalt og kollektivt bindende mål om minst 32 prosent fornybarandel i forbruket for EU samlet innen 2030.

¹⁹ <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2019/mai/forslag-til-revidert-elektrisitetsforordning-/id2724481/>

²⁰ [Revidert fornybardirektiv - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/energi/ny-energi/revidert-fornybardirektiv-/id2724481/)

Behandling og vedtak om gjennomføring i Norge har ennå ikke funnet sted. For Norges del, som i hovedsak har fornybar vannkraft som energikilde, er målsettingen om fornybarandel ingen utfordring. Det er likevel sider ved direktivet som har stor betydning, ikke minst for norsk kraftintensiv industri. Et viktig element i fornybardirektivet er reglene om opprinnelsesgarantier. Regjeringen skriver:

Medlemslandene skal utstede opprinnelsesgarantier på forespørsel fra produsenter av fornybar energi. Medlemsland kan utstede opprinnelsesgarantier til produsenter av ikke-fornybar energi. Kraftleverandører som markedsfører andeler av kraften de tilbyr som fornybar skal bruke opprinnelsesgarantier som dokumentasjon for andelen fornybar kraft i deres energimiks.

I en høringsuttalelse til direktivet skriver Nei til EU:

EUs fornybardirektiv er ikke sendt på høring nå, men er en del av EUs fjerde energimarkedspakke. Dette direktivet vil legge ytterligere press på industrien gjennom EUs opprinnelsesgarantiordning. EUs opprinnelsesgarantiordning undergraver Norges grønne industri. Det er en tvilsom ordning at et tysk stålverk kan kjøpe opprinnelsesgarantier fra et norsk vannkraftselskap og reklamere med at all deres strøm er fornybar mens det i virkeligheten får hvert eneste elektron fra kullkraftverket i nabolaget. Men fornybardirektivet pålegger Norge dette. Norske kraftselskap tjener gode penger på å selge garantipapir på 120 tWh av Norges vannkraft for grønnvasking av store utenlandske selskap. Forbrukerne biter på og krever garantier. Slik kan norsk industribedrifter bli tvunget til å kjøpe papir til en kostnad på over en halv milliard bare for kraftkrevende industri. Direktivet sier at når opprinnelsesgarantier selges på et eget marked, slik Norge gjør, så bør ikke selve energien selges som grønn energi. Det betyr at når det ble solgt til utlandet opprinnelsesgarantier for 120 av de 140 tWh Norge produserer så kan ikke norsk industri, som faktisk bruker den utslippsfrie vannkrafta, reklamere med det.

Industrien i Norge står i den eiendommelige situasjonen at de må kjøpe garantibeviser fra kraftprodusentene for å «bevise» at den kraften de bruker faktisk kommer fra våre vannkraftverk. Dette er unødige kostnader, som svekker norsk industris konkurransekraft ytterligere.

I et felles innlegg i Dagbladet 4. juli 2019 skriver Hans-Christian Gabrielsen, leder i LO, Jan Olav Andersen, forbundsleder i EL og IT forbundet, Stein Lier Hansen, adm. direktør i Norsk Industri, Frode Alfheim, forbundsleder i Industri Energi, Jørn Eggum, forbundsleder i Fellesforbundet og Tore Strandskog, direktør i Nelfo:

... Dersom ordningen brer om seg, «tvinges» industri og strømkunder i Norge til å betale ekstra for å bevise at de støtter fornybar kraft. Fornybar kraft som de allerede har støttet gjennom faktisk å kjøpe den. Systemet er en papirmølle som svartmaler grønn kraft og grønnvasker svart kraft.

... **Vi som er opptatt** av klima og norsk industris konkurransekraft, kan ikke sitte stille og se på at dette salget av ingenting brer om seg. Problemet med salget av opprinnelsesgarantier er at det undergraver klima- og fornybarfordelen for industriproduksjon i Norge. Det vil fremover også true arbeidsplasser og investeringsvilje.

... **Det er et stort paradoks** at norske kraftaktører mener det er helt innafor å kjempe for en opprinnelsesgarantiordning som kan gjøre det mindre attraktivt å videreutvikle og etablere ny næringsvirksomhet her i landet. Vi forstår at det er fristende å plukke opp penger som ligger på bakken, men her bør kraftbransjen, og deres eiere, i stedet ta et godt skritt tilbake og vurdere om det virkelig er verdt det.

Artikkelforfatterne gjør opprinnelsesgarantier i Norge til et spørsmål om kraftselskapenes jakt på ekstra, lettjente inntekter. At et nytt EU-direktiv kan komme til å forplikte Norge til å videreføre «galskapen», nevnes ikke med et ord.

NY ACER-strid?